

дискусію присутніх викликала доповідь студентки третього курсу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» М.Філіпової, яка стосувалась історії розвитку біотехнології в Україні. Гендерний аспект наукових досліджень був відображений у виступі студентки першого курсу магістратури кафедри зоології біологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка О.Забуги, яка презентувала особливості діяльності жінок-зоологів на Севастопольській біостанції в останній чверті XIX — на початку XX століття.

Серед доповідей з численних напрямів історії техніки слід особливо відзначити доповідь аспірантки третього року навчання Одеського національного політехнічного університету О.Олійник «До історії виникнення підйомно-транспортного устаткування»; доповідь аспірантки першого року навчання кафедри історії науки і техніки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» Н.Єпіфанової «Тракторобудування в Україні у 1929-1980-х роках: історико-методологічний аспект»; доповідь аспіранта Черкаського державного технологічного університету Р.Сузахцького «Розвиток радіотехнічних систем посадки літаків в УРСР (1950-1980 рр.)»; а також доповідь аспірантки першого року навчання кафедри історії науки і техніки Національного тех-

нічного університету «Харківський політехнічний інститут» І.Тарасенко «Розвиток наукових засад створення будівельних матеріалів (в'язучих та кераміки) в Україні у 1950-1980-х рр.»

Наприкінці конференції були виголошені дві доповіді, присвячені загальним питанням історії науки, а саме документознавству та пошуку нових форм організації наукових досліджень. Так, аспірантка другого року навчання Черкаського державного технологічного університету І.Отамась запропонувала своє бачення історії розвитку документального управління у Черкаському регіоні у 1954-1969 роках. Аспірант другого року навчання Одеського національного політехнічного університету І.Батов окреслив надзвичайно суттєвий внесок, зроблений Одеським відділенням Російського технічного товариства у розвиток науки і техніки на півдні України наприкінці XIX століття.

Закриваючи конференцію, А.С.Литвинко побажала молодим колегам зберегти продемонстровані ними наукові якості та захоплення історико-науковою проблематикою, коротко зупинилась на становленні історико-наукових досліджень в Україні та розповіла про широкі можливості професійного зростання молодих вчених-істориків науки і техніки у відділі історії науки і техніки ЦДПІН НАН України, який вже понад два десятиліття є координуючою ланкою історико-наукової спільноти.

А.С.Литвинко.

VIII Міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Історія розвитку науки, техніки та освіти» за темою: «Взаємодія академічної та університетської науки»

18 травня 2010 р. відбулася щорічна VIII Міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Історія розвитку науки, техніки та освіти» за темою: «Взаємодія академічної та університетської науки», яка вчетверте проходить в рамках Всеукраїнського фестивалю науки. Конференція була спрямована на висвітлення значення прикладного аспекту історико-наукових розробок, яке полягає у популяризації наукових знань та їх історії, а також у їх використанні у навчальному процесі, що дозволяє сформувати науковий світогляд молодої людини, підняти інтерес до вивчення фахових дисциплін, показати минулі та сучасні досягнення у різних галузях знань.

Організаторами конференції виступили фізико-математичний факультет НТУУ «КПІ» та

відділ історії науки і техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України. Питання, що розглядалися на конференції, були присвячені висвітленню еволюції фундаментальних ідей та теорій сучасного природознавства і техніки, ролі КПІ в розвитку науки та технічної освіти України, історичним аспектам розвитку фізико-математичних і технічних наук в Україні в контексті світової науки, обговоренню ролі особистості в науці, відображенню фундаментальних досліджень та сучасних технологій в НАН України та технічних університетах крізь призму наукових й науково-технічних шкіл.

У конференції приймали участь студенти, аспіранти, молоді вчені університетів та наукових установ України, США, Туреччини. Серед них студенти, аспіранти, викладачі та науковці Наці-

онального технічного університету України «Київський політехнічний інститут», Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Одеського національного політехнічного університету, Національного університету «Львівська політехніка», Тернопільського національного економічного університету, Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Академії муніципального управління, Національного університету штату Каліфорнія (США), Інституту фізики НАН України, Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України.

Конференція традиційно проходила в конференц-залі Науково-технічної бібліотеки НТУУ «КПІ» ім.Г.І.Денисенка. Привітання та побажання плідної роботи учасникам висловив проректор з наукової роботи НТУУ «КПІ», членкореспондент НАН України М.Ю.Ільченко. Він підкреслив, що саме в дослідницькому університеті, яким є КПІ, відбувається інтеграція наукових досліджень та освіти, включаючи використання досліджень у практиці навчання студентів. Голова оргкомітету конференції, декан фізико-математичного факультету, доктор технічних наук, професор В.В.Ванін наголосив на необхідності підвищення якості фундаментальної освіти в технічному університеті, чому сприяє вивчення історії науки і техніки України в контексті розвитку світової науки. Директор Науково-технічної бібліотеки В.Г.Дригайло розповів про історію бібліотеки та її сучасні можливості — створення електронного каталогу та доступ до мережі Інтернет у читальних залах. Старший науковий співробітник відділу історії науки і техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України, доктор історичних наук А.С.Литвинко зазначила надзвичайну актуальність історико-наукових досліджень, ідеї Фестивалю науки й теми даної конференції та вказала на широкі можливості для молодих вчених у проведенні історико-наукових досліджень в НАН України. Вона також розповіла історію започаткування Всеукраїнського фестивалю науки, витоки якого сягають Великої Британії 30-х років XIX сторіччя, та висловила задоволення, що цього року КПІ увійшов до числа організаторів фестивалю як окрема установа.

Важливою рисою конференції стало те, що на пленарному засіданні було прочитано ряд доповідей. Доктор технічних наук, професор кафедри прикладної фізики ФТІ НТУУ «КПІ» О.Т.Богорощ виклав етапи розвитку нанотехнологій в Україні, зокрема, історію створення нанотермометру.

Директор Державного політехнічного музею «КПІ» Н.В.Писаревська у доповіді «Кораблі в історії та строю» розповіла про значну роботу, яку проводить музей Київського політехнічного інституту для висвітлення внеску у світову науку і техніку випускників та науковців інституту.

Доктор фізико-математичних наук, професор кафедри загальної та теоретичної фізики фізико-математичного факультету КПІ А.О.Снарський окреслив нові можливості застосування методів теоретичної фізики в дослідженні складних мереж.

Доктор фізико-математичних наук, провідний науковий співробітник Інституту фізики НАН України В.А.Шендеровський у своєму вітальному слові зосередив увагу учасників на тому, що українські вчені завжди працювали та працюють на передових рубежах фізичної науки, а тому необхідним є ґрунтовне дослідження їх наукової спадщини.

Доцент кафедри загальної та теоретичної фізики КПІ Л.П.Пономаренко, окреслюючи основні напрями роботи конференції, повідомила, що до організаційного комітету конференції було подано більш ніж сто доповідей, переважну більшість з яких було рекомендовано до друку в збірці матеріалів конференції. Програма конференції містила 58 доповідей, серед яких 25 було виголошено як пленарні. Проблеми, що підіймались та обговорювались доповідачами, охоплювали як загальні, так і конкретні питання розвитку природознавства та технічних наук.

Так, студенти V курсу фізико-математичного факультету КПІ висвітлили етапи становлення в Україні таких наукових та технічних напрямів, як ядерна енергетика (І.Юрчук), радіоактивність (О.Доброва), магнетизм (Т.Богославець), геофізика (А.Терешин), кібернетика (О.Дронько), теорія мереж (А.Воронюк), теорія спінових хвиль (А.Бережинський), сегнетоелектрика (Н.Романець), енергозберігаючі технології (К.Романенко). Обговорювались роль обсерваторії Київського університету в становленні астрофізики в Україні в XIX столітті (О.Колтачихіна), питання розвитку в КПІ фізики низьких температур (І.Соколова) та діяльності Інституту прикладного системного аналізу КПІ як прикладу інтеграції академічної та університетської освіти (І.Маціпура). Застосуванню фізичних розробок у сучасному технологічному світі були присвячені доповіді студентів факультету електроніки КПІ — щодо дослідження та застосування п'єзоефекту в роботах вчених КПІ (А.Мартинова) та щодо створення мобільного телефону (А.Зубець), а також доповідь студента фізико-математичного факультету С.Приліпка щодо розвитку нанотехнологій в Україні. Історії кафедри обчислювальної

техніки КПІ торкнулися у своєму виступі завідувач цієї кафедри доктор технічних наук, професор Г.М.Луцький та студентка факультету інформатики та обчислювальної техніки КПІ Н.Поважна.

Низка доповідей стосувалась феномену наукової та науково-технічної школи та ролі особистості в науці. Серед них доповідь старшого викладача кафедри загальної та теоретичної фізики М.М.Панченко та студента міжуніверситетського медико-інженерного факультету О.Гаупт «Маріан Смолуховський та його роль у становленні кафедри теоретичної фізики Львівського університету», доповіді студентів фізико-математичного факультету КПІ Г.Борисова «Наукова школа академіка С.І.Пекара» та О.Чистякової «Наукова школа в галузі металознавства академіка В.Н.Гриднева».

Значний інтерес присутніх викликали виступи учасників з інших міст, які стосувались історії науки в регіонах України. Так, представники Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» розповіли про наукову та викладацьку діяльність професорів Харківського технологічного інституту у XIX- на початку XX століття (О.Цюняк), про розвиток двигунобудування у Харкові (М.Гутник), про внесок харківських вчених у турбінобудування в Україні (О.Теплинська).

Аспіранти Одеського національного політехнічного університету висвітлили історію технічного переоснащення транспорту та промисловості

Одеси у другій половині XIX століття (І.Батов), науковий внесок професора А.Ю.Глаубермана у розвиток теоретичної фізики в Україні (О.Філіпова) та історію будівництва Одесо-Долинської залізниці (І.Сандул). Історію відкриття рентгенівських променів виклали у своєму виступі Х.Вербова з Тернопольського національного економічного університету та К.Савченко з інституту енергозбереження та енергоменеджменту КПІ.

Цікавий блок доповідей, підготовлених під керівництвом доцента кафедри загальної фізики та фізики твердого тіла Ф.М.Гарєєвої, стосувався методології викладання фізико-математичних наук у вищій школі, а саме ролі лекцій з фізики у нових технологіях навчання (Д.Поліщук), інноваційних педагогічних технологій у фізиці (С.Доманський), самостійної роботи студентів (О.Бондар) та розвитку пізнавального інтересу на уроках фізики (І.Тютюн).

Підсумовуючи результати роботи конференції, доцент ФМФ НТУУ «КПІ» Л.П. Пономаренко висловила загальну впевненість у тому, що подібні конференції є потужним засобом патріотичного виховання студентства, підвищення інтересу до вивчення природничих та технічних дисциплін, формування навичок проведення науково-дослідницької роботи, що є особливо актуальним з набуттям КПІ статусу дослідницького університету.

*Л.П.Пономаренко,
А.С.Литвинко.*